

Stavenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1--

Štev. 154

V Ljubljani, 9. julija 1936

Leto 1.

Gdanski problem še vedno v ospredju:

Dvojni obraz Nemčije

Berlin, 9. julija. o. Nastop predsednika gdanskega senata Greiserja v Zenevi, ki je sprva tudi v Nemčiji zaradi svojega nenavadno drznega tona žel pohvalo, je sedaj postal zlasti zaradi zgražanja angleške javnosti in intervencije angleškega poslanika v Berlinu Hitlerju zelo neveseljen. Tudi službeni krogi hitlerjevske stranke so se sedaj prepričali, da se je Greiser s tem svojim nastopom onemogočil za bodočnost. Baje se že Hitler havi z mislijo, da pozove Greiserja na prostovoljen odstop. Na ta način misli rešiti nemški prestiz v Gdanku. Prva posledica, ki kaže, da je dobil Greiser za svoj nastop od Hitlerja ukor, je izjava, ki jo je Greiser dal angleškemu častnikarjem. Ta izjava je zelo miroljubna in v nji predsednik gdanskega senata zavrača kakršnokoli revizijo gdanskega statuta, za katerega garantira Društvo narodov, kakor tudi revizijo razmerja s sosedi ter drugim veselasmi. Odločno je zavrnil sumnjo, da bi hitlerjevska večina v senatu usmerjala svoje sile v to, da Gdansk priključi Nemčiji.

Ta izjava je v Berlinu izzvala precejšnjo senzacijo. Najbrž je bila ta izjava delno tudi plod razgovorov v tajnem sestanku, ki ga je imel v nedeljo poljski veleposlanik v Berlinu Lipski s pruskim ministrskim predsednikom Göringom. Lipski je pri Göringu izpostavil tudi to, da ga bo na povratku iz Zeneve obiskal poljski zunanji minister polkovnik Beck.

To pomirljivo stališče, ki ga je nenadno zavzela nemška diplomacija, kakor tudi hitlerjevske časopise, se zdi, da je le taktična poteza, da se rešitev problema zavleče. Dokaz temu je stremiljenje gdanskega senata, v katerem imajo večino

hitlerjevci, da se zatre vsa gdanska opozicija in je bil prvi korak v tem odlok gdanskega policijskega komisarja, ki je ustavil socialistični list »Volksstimme« za pet mesecev.

„Miroljubna“ Nemčija

Gdansk, 9. julija. o. V mestu je nekoliko pojenjala napetost, ki jo je povzročil Greiserjev nastop v Zenevi. Duhovi so se streznili prav zaradi angleške odločne volje, da bo za rešitev gdanskega problema zahtevala odločne ukrepe. Na drugi strani pa je vplival na to tudi sestanek Göringa s poljskim veleposlanikom Lipskijem, ki sta se tudi razgovarjala le o problemu Gdanskega. Zato je tudi nemško zunanje ministertvo dalo tujim zastopnikom pojasnilo, da Nemčija nikakor nima namena neposredno se vmešavati v gdanske zadeve, čeprav ne more prikriti svojega nezadovoljstva zaradi režima v Gdankem.

Dejstva na dlani!

Varšava, 9. julija. o. Položaj v Gdankem samem se močno zaostrojuje zaradi brezobzirne tendence hitlerjevske večine v senatu, ki hoče zatre vsi opozicijo. Senat je že sklenil ukiniti vsa dovoljenja za nošnje orožja, ki pa bo dejansko prizadela le opozicionalce. Mnogi komunisti in socialisti so že pripravili vse svoje za beg, nekateri od njih pa so že prestopili meje. Vsi opozicionalni listi so izgubili iz mesta, prodajati se ne smejo tudi no-

beni inozemski časopisi, le narodno socialistični listi smejo na ulico.

Prav značilno za položaj in za namene Nemčije govori tudi obisk šolske ladje nemške vojne mornarice, ki je se vedno zasidrana v gdanskem pristanisku. Istočasno ima velik del nemške vojne mornarice svoje manevre v neposredni bližini Gdanskega in poljske obale. Manevri se vršijo v tako neposredni bližini, da je iz obale moči videti na visokem morju nekaj torpedovk, 4 podmornice in več rusileev.

Novi komisar DN?

Gdansk, 9. julija. o. Zaradi novo nastalega položaja v Gdankem se čim dalje bolj širi vesti, da bo Poljska zamenjala svojega komisarja v Gdankem. Vest se utemeljuje s tem, da je bil sedanji komisar postavljen na to mesto v čisto drugačnih razmerah in da sedanji čas in položaj zahtevata novega moža. Prav tako se čujejo tudi sedanjih visokih komisar Društva narodov Lester. Lester bi zamenjal komisar Sean. Ta nenadna izprememba visokega komisarja še pred preteklo njegovo službeno dobo bi morda mogla neugodno vplivati na javno mnenje, ker bi se zdelo, da hoče Društvo narodov s tem uvesti nekoliko strožji režim. Vendar pa pravijo v merodajnih krogih, da to še ni znak ostrejšega režima, temveč le plod potrebe, ker točasno nimogote razpravljati o Gdanskem problemu pred DN, ker Nemčija ni več njegova članica.

Za uničenje fašizmov

London, 9. jul. o. Ob otvoritvi VII. mednarodnega kongresa delavskih organizacij je predsednik kongresa, sir Walter Sretrine, izjavil, da je mednarodni položaj mnogo nevarnejši in težji, kakor je bil za bruseljskega kongresa pred tremi leti.

Naša načela, je dejal govornik, so ostala ista, čeprav so tedanje izjave in izvajanja veljala popolnoma drugačnim razmeram, kakor so sedanje.

Po tem kongresu je razvil italijanski fašizem in nemški nacionalni socializem svoj napadalni imperializem, ki ne pozna zakonov in ne prizna nobene pravice, razen pravice pesti.

Mrtvilo Društva narodov je posledica slabosti, neodločnosti in notranjega razkola, ki se je pojavil v mednarodni politiki velikih držav, članic Društva narodov.

Naglasiti moramo, da smo lojalni pristaši Društva narodov in da je treba ustvariti organizirano silo, ki naj skrbi za izvedbo sklepov Društva narodov. Mi smo za sistem vzajemnosti in vlade bodo dobile vso našo podporo, v kolikor bodo hotele urejati vsa sporna vprašanja s tujimi državami z mirnimi sredstvi. Odklonili pa

bomo podporo vsaki vladi, ki bi se hotela zaplesti v vojno iz napačnih pobud in ki ne bi hotela svojega spora predložiti razsodišču. Prav tako odklanjamo vsako vlado, ki bi jo Društvo narodov obsodilo kot napadalca.

Ta naša politika pa nam nalaga tudi dolžnost in odgovornost. Svojim vladam moramo omogočiti, da lahko izpolnijo svoje obveznosti in da razvijajo potrebno moč v boju proti vojni.

Osebnost sem prepričan, da narodi nimajo druge želje, kakor želje do miru. Napačno bi bilo, če bi izjavili, da je naše gibanje proti vsaki vojni. To bi uspavalo duhove miroljubnih narodov. — Sami uvidevamo, da bi morali zaradi svojih načel voditi vojno za okrepitev miru, če bi bila potrebna in za obranitev pravičnega reda. Pripravljeni moramo biti na to, da pospešujemo organizacijo obrambe miru in izvedbe mednarodnih zakonov. Ne priznavamo zmage napadalca. Prav tako bomo storili vse, kar je mogoče, da preprečimo uživanje plodov, ki so bili doseženi s silo. Ne zadoščajo, da računamo z nevarnostjo fašizma. Pač pa moramo pokazati primerno voljo, da ga tudi uničimo.

Konferenca v Montreuxu:

Anglija pritiska Rusijo v Črno morje

London, 9. julija. o. Konferenca v Montreuxu je do sedaj glede oborožitve Dardanel sporazumno eklenila 15 členov. Pri 16. členu, v katerem naj bi se točno navedli primeri, kdaj in kako smejo vojne ladje pluti skozi ožino, pa je prišlo do nezdružljivih stališč Sovjetske Rusije in Anglije. V angleškem stališču je bilo opaziti močno tendenco, da kar v največji meri zapre sovjetskim ladjam dohod v Sredozemsko morje pač zato, da ohrani svojo premoč v Sredozemlju. Od predlogov, ki jih je stavila Velika Britanija, Sovjetska Rusija odnošno Litvinov ni pristal na naslednje tri:

1. Sovjetska Rusija ne more priznati one točke, da naj bi se države podpisnice medsebojno obveščale o svojih gradbenih programih in o velikosti novih ladij. Prav tako ne more sprejeti obveze, da bo vse države obveščala o stanju svoje vojne mornarice na Tihem oceanu.

2. Obdržati hoče Rusija pravico graditi ladje, ki bodo imele tudi 16 palčne topove.

3. Hoče pravico do gradnje 10 križark tipa A. Te velike razlike v obeh stališčih utegnejo skoro ustaviti nadaljnje razgovore. Nemčija seveda tega Sovjetski Rusiji ne bi podpisala. Za Sovjetsko Rusijo pa je popolnoma razumljivo, da neče popustiti glede prve točke, ker je moč njenega brodogradništva na Tihem oceanu tajnost, prav zaradi njenih meglenih razmerij do Japonske in obratno. Rusija bi se pa obvezala, da sprejme od Anglije predlagano omejitve v gradnji ladij, vendar s pridržkom, da prav isto stori tudi Japonska. Prav tako je pripravljena sprejeti redukcijo 16 palčnega kalibra topov tipa A, vendar ne redukcije števila ladij. Velika Britanija pa se boji, da bi povečanje ruske mornarice potegnulo za seboj tudi Nemčijo in Japonsko in zato hoče Rusijo pripraviti do popuščanja in da se obveže zgraditi le 7 ladij križark tipa A.

Montreux, 9. julija. m. Zaradi zastoja pogajanj o Dardanelah je imel sovjetski delegat Litvinov več zasebnih sestankov in razgovorov z zastopniki drugih držav in jim obrazložil svoje stališče po navodilih, ki jih je včeraj prejel iz Moskve. Rusija zahteva, da se ji dovoli prost vhod in izhod za rusko mornarico iz Črnega morja ter da se ji zagotovijo pomoč v primeru vojne, če katera država, ki na konferenci ne sodeluje, poseže v vojno.

Litvinov se ni mogel razgovarjati edino z angleškim delegatom Stanleyem, ki je čakal navodil svoje vlade. Posredoval je francoski delegat Paul Boncour in se v ta namen sestal z Litvinovim, Titulescom in Stanleyem. Boncour je podprl predlog

USSR, češ, da Francija, Romunija in Rusija rabijo v primeru vojne pomoč, ki se mora urediti z mednarodnim sporazumom in nato še z meddržavnimi zvezami. Posredovanje Boncourja zaenkrat še ni uspelo in čakajo le odgovora in navodil angleške vlade. Rusija zastopa stališče, da se prepove prehod skozi Dardanele vsem vojskujočim se državam, izvenemš če naloži tako dolžnost kateri izmed članic DN. Anglija pa zavzema stališče, da ničče razen Turčije nima ne v vojni, ne v miru pravice prehoda. Turčija pa pravi, da je treba prepovedati prehod vsaki državi v miru, v vojni pa tudi takrat, če se v Črnem morju ne vojskuje nobena država.

Montreux, 9. julija. AA. Havas poroča: Delegacije dvonijoj o tem, če ima Moskva dojansko tiste namene, kot jih razlaga Litvinov na sestankih dardaneljske konference. Litvinov poudarja, da dobiva glede glavnih točk zelo odločna navodila iz Moskve. Sovjetska Rusija zahteva, da se ji odobri izhod vojnih ladij iz Črnega morja in da se na drugi strani onemogoči delovanje vojnih brodogradnih držav, ki ne meje na Črno morje. Paul Boncour nadaljuje s svojo posredovalno vlogo in je sprejel najprej Titulesca.

Italijansko trgovinsko načelo: Daj - dam

Rim, 9. jul. »Giornale d'Italia« piše, da je opaziti živahno gibanje poslankov, delegatov in trgovinskih odposlancev raznih sankcionističnih držav, ki bi hotele v trgovinskih stikih z Italijo zavzeti svoje prejšnje mesto. List poudarja še enkrat, da je v celokupnem gospodarskem življenju in sestavi Italije zaradi sankcij nastala temeljita izprememba.

Pri uvedbi novega blagovnega prometa z Italijo je treba računati z ukrepi samopomoči, ki jih je Italija uvedla med sankcijami. Italija bo s svoje strani pristopila k novim nalogam, ki jo čakajo, brez vsakih predsodkov, vendar pa bo pri tem upoštevala novo stanje svojega gospodarstva. Merodajno načelo trgovinske politike Italije bo sedaj popolno ravnovesje njene zunanje trgovine. Izmenjava blaga s posameznimi državami se lahko obnovi v prejšnjem obsegu samo, če bo v skladu z novimi normami italijanske zunanje politike.

OBISČITE od 1. do 9. avgusta 1936

JUBILEJNI
**5. MARIBORSKI
TEDEN**

POD POKROVITELJSTVOM NJ. KR. VIŠ. KRALJ. ANDREJA
(80% popusta na železnica od 30. julija do 11. avg. 1936)

Velika gospodarska in kulturna revija!

Industrija - Tekstil - Obrt - Trgovina - Kmetijska razstava - Pokušnja vin - Velika gasilska razstava in gasilski kongres - Jadrano in motorno letalstvo in aviacijska obramba - Filatelistična razstava in borski znamenki - Zgodovina - Umetnost - Socialno skrbstvo - Turistični promet - Sena v obrti - Modna revija - Akvaristična - Kuncerejska - Golobarska razstava - Kongresi - Koncerti - Sport - Veselični park na razstavišču.

Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji...
Zeleno, romantično Pohorje...
Gostoljubni, lepi Maribor... **Vas vabijo!**

Blum hoče urediti mezdne spore

Pariz, 9. jul. AA (Havas). Notranji minister Salengro je danes pojasnil častnikarjem besede, ki jih je spregovoril v senatu, kjer je dejal, da bo vlada nastopila z vsemi sredstvi, da prepreči nadaljnje zasedanje tovarn in podjetij s strani delavcev.

Minister Salengro je dejal, da je treba izraz »z vsimi sredstvi« razumeti kot navodilo, torej kot »sredstva prepričevanja in pomiritev«. Vlada se bo v tem oziru ravnala po tehle praveh:

1. Pozvala bo sindikalne prvake, naj vplivajo na stavkojoče delavstvo.
2. Zastopniki državne oblasti bodo vplivali na obe strani.
3. Vlada bo izvedla medsebojno obveščanje obeh forumov o uspehih posameznih intervencij.
4. Razsodišče državne oblasti.

Sele če bi ti ukrepi ne rodili željenih uspehov, bo vlada mislila tudi na druge korake.

Avstrija in Nemčija

Rim, 9. julija. o. Italija z veliko pozornostjo spremlja potek razgovorov med Avstrijo in Nemčijo, ki naj bi vsitvarili nekak »modus vivendi« med tema dvema nemškima državama. Nemčija je že pristala na to, da prizna neodvisnost Avstrije in nedotakljivost avstrijskega ozemlja, s čemer pa se zdi, da je odstranjena tudi zadnja ovira v sporazumevanju med Italijo in Nemčijo. Von Papen, nemški poslanik na Dunaju je stavil kanclerju Schuschniggu še nekaj novih predlogov, vendar ni prišlo do končnega sporazuma, ker mora kanc. Schuschnigg novi sporazum spraviti v sklad z dogovori, ki so bili sklenjeni med Italijo in Avstrijo ob nedavnem sestanku Mussolinija s Schuschniggom v Roca delle Caminate.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 9. julija. m. Kakor smo že poročali, ima poštni minister po finančnem zakonu za proračunsko leto 1936-37 pooblastilo za najetje posojila v iznosu 200 milijonov dinarjev za položitev mednarodnega kablja na progi avstrijska meja—Maribor, Zagreb, Belgrad. Ker sta dne 3. t. m. predsednik vlade dr. Milan Stojadinović in tukajšnji avstrijski poslanik Schmit podpisala protokol med našo in avstrijsko državo o mednarodnem telefonskem kablu, je sedaj poštni minister sklenil, da najame posojilo najprej v iznosu 100 milijonov dinarjev, in to za nabavo kabljev samih. Poštno ministertvo bo verjetno dvignilo posojilo pri Poštni hranilnici ali Državni hipotekarni banki.

Gospodarska konferenca na Bledu

Bled, 9. julija.

V dneh od 10. do 15. julija t. l. bo na Bledu gospodarska konferenca držav Balkanskega sporazuma. Včeraj sta semkaj prispela dr. Stanko Prodič in pa dr. Stasič iz Belgrada. Dr. Prodič je vodil to konferenco, oba pa sta prispela že radi tega, da pripravita vse potrebno za to konferenco. Verjetno je, da bo konferenco obiskal tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović in sicer prihodnjo nedeljo. Skupno z udeleženci bo nato napravil izlet v Bohinj in privedil tam zakusko. Gospodarstveniki bodo nato v sredo prišli v Ljubljano, kjer bo v hotelu Bellevue zaključna konferenca in skupno kosilo. Iz Ljubljane se nato gospodarski predstavniki držav Balkanskega sporazuma odpeljejo na morje.

Grozna železniška nesreča

Novi Sad, 9. julija. V bližini Novega Sada se je pripetila predvčerajšnjim huda železniška nesreča. Na nekem križišču, kjer vodi čez progno cesta, je brzovlak naletel na kmečki voz kmeta Boranskega. Posledica tega srečanja je bila strašna: voz se je na mah spremenil v treske, od kmeta pa je ostala ena od obeh zapornic ni čisto zaprla. Nekaj časa prej se je namreč v zatvornice zaletel s svojim avtomobilom neki zagrebški trgovski potnik ter jih močno poškodoval. Železničarjeve izjave pa se niso strinjale v dejanskem položaju in je bil zato aretiran.

Logar v državni postavi

Ljubljana, 9. julija.

Zaradi izvrstne igre, ki jo je pokazal v nedeljo vratar ljubljanskega moštva v Belgradu v nogometni tekmi za državno prvenstvo med BSK in Ljubljano, je zvezni kapetan poklical vratarja Ljubljane Logarja v Belgrad za reprezentančno nogometno tekmo med našo državo in Bolgarijo. Ta tekma se bo igrala v nedeljo 12. t. m. To je menda prvi primer, da bo Ljubljancan branil vrata državnega tima in zasluži tako vratar Logar za svojo izvrstno igro vso priznanje, ravno tako pa gre priznanje tudi kapetanu državnega moštva, da preko klubskih zadev uvideva važne interese sporta.

Železničarski kongres

Ljubljana, 9. julija.

V dneh 10. in 12. t. m. ima v Ljubljani svoj XVIII. letni kongres Združenje jugoslovanskih železničarjev in brodarjev. Glavni kongresni dan je v nedeljo 12. t. m. s pričetkom ob 10 v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru.

Danes so prispeli v Ljubljano člani centrale iz Belgrada ter zastopniki uprave iz Belgrada, Subotice, Zagreba, Sarajeva in Splitske. Kongresno delo se je začelo s širo sejo centralnega odbora, ki zbora je v hotelu Miklič. Jutri, v petek, se sestane delegatski plenum, na katerem bo sodelovalo okrog 150 delegatov, ki zastopajo skupno preko 34.000 članov. Glavni pritok gostov pa prične v soboto dopoldne. Ljubljanski tovariši in ostalo občinstvo bo privedlo številnim gostom lep sprejem na kolodvoru, kjer jih bodo pričakali zastopniki železničarskih organizacij z godbo. Vsega je prijavljeno nad 1000 udeležencev.

Samomor v parku

Maribor, 9. julija.

Danes jutraj so naši ljudje, ki so šli skozi mestni park, v bližini Rogičeve v ale ležeče truplo mladega neznanega moškega. Bil je usrečen skozi senca, v roki pa je držal še samokres. Truplo je bilo že drlo, znak, da je smrt nastopila že pred več urami. Prispela je takoj policijska komisija, ki je ugotovila, da je pokojni 25 letni brezposelni natakar Ferdinand Müller. Ustrelil se je s pištolo znamke »Stayer« v desno senco ter mu je krogla izstopila nad levim ušesom. Bil je na mestu mrtve. Pri njem našli nikakega poslovnega pisma, iz katerega bi se dalo sklepati, zakaj je šel v smrt. Ugotovili pa so, da je Müller bil sinoči v družbi nekoga svojega tovariša in svoje znanke do 12. Bili so nekaj časa v kavarni, nato pa so se napočili proti domu. Med pojo je Müller vleknil svojem tovarišu majhen listič papirja, česar pa ta ni opazil. Sele danes jutraj je našel v svojem žepu ta papir. Na njem so bile zapisane poslovnice besede, s katerimi je Müller naznanil svojo smrt. Ko se je Müller poslovil od tovariša, je odšel proti parku. Okoli štirih jutraj pa je padel tam strel, ki so ga nekateri okoliški stanovalci sicer slišali, pa mu niso pripisovali kakke posebne važnosti. Vzrok njegovega samomora je najbrž brezposelnost in družinske zadeve.

Požar na Dravskem polju

Maribor, 9. julija. m.

Sinoči okoli 7. je nastal požar v Skopah, v občini Rače, na gospodarskem poslopiu posestnika Ivana Kaca. Domači so bili tedaj še vsi na polju, ko so nenadoma zaplapolali rdeči zublji nad streho ter zajeli kmalu vse poslopje. Zvijana je bila na paši, v zadnjem trenutku pa so mogli rešiti še teleta in prašiče. Vse ostalo je požrl ogenj. Gospodarsko poslopje je zgorelo do tal, zgorelo je tudi mnogo orodij in malinica. Skoda znaša okoli 35.000 Din, zavarovalnina pa le 20.000 Din. Po čudovitem naključju je ostala hiša nepoškodovana. Na pomoč so takoj prihтели gasilci iz Bohove, Dobrežja, Hofine vasi in od Dev. Mar. na Brezju, niso pa mogli začeti z gašenjem, ker je zmanjkalo vode. Sumijo, da je požar potaknila zlobna roka.

Strahoten zločin pri Pobrežju

Maribor, 8. julija.

Vse mesto je danes popoldne pod vtišom zločina, ki so ga odkrili na skrajni južni periferiji, kjer se Mejna ulica stika s Pobrežjem. Zrtev zločina je 68 letni hišni posestnik in upokojeni finančni stražnik Ivan Strajnsak, ki ima svojo hišo v Mejni ulici 32. Zločin je bil odkrit danes okoli pol 12. ure, ko se je vrnila Strajnsakova žena s trga domov.

Sledovi zločinca

Marija Strajnsak hodi v mesto na trg, kjer prodaja pridelke svojega vrta. Kakor običajno, je tudi danes odšla že okoli 5. ure zjutraj. Njen mož Ivan je bil pri odhodu še v postelji. Okrog pol 12. se je Strajnsakova zopet vrnila domov. Stanovanje je bilo zaklenjeno, kar je pa ni vznemirilo, ker se je to večkrat dogajalo ter sta imela zakonca vsak svoj ključ. Strajnsakova je poiskala svoj ključ, ki ga je skrivala pod predpražnikom ter odklenila vrata, ki vodijo v kuhinjo. Že v kuhinji je osupnila, ker je bilo vse razmetano, na tleh pa so bile močeve copate in njegova pipa. Vstopila je nato v sobo, tam pa se ji je nudil grozovit prizor.

Na tleh je ležal mož

Že mrtev in ves otrpel. Na glavi so se mu poznali sledovi udarcev z nekim topim predmetom, okrog vratu pa je imel zadržano in na hliniku zavazano obvezo, s katero je bil zadavljen. Žena je v smrtni grozi kričala na ves glas, da so se v hišo zbrali sosede. V nekaj minutah je celo predmestje vedelo za strahoviti dogodek, ki se je tako neopaženo odigral v njegovih sosedinih, ljudje so se nagrnili na kup ter ugrabili o zločinstvu, v kratkem času pa je že prihitala tudi policija s policijskim zdravnikom dr. Zornjanom, ki pa je zamogel ugovoriti samo smrt nesrečnega Strajnsaka.

Roparski umor

Že na prvi pogled je bilo jasno, da je bil izvršen zločin iz koristiljubja. V sobi je bilo vse razmetano, zlasti v omari, v kateri je spravljal Strajnsak svoje prihranke. Morilec je našel gotovino in hranilne knjižice ter razne dragocenosti ter jih pobral, vse drugo pa je pustil pri miru. O Strajnsaku se je okoli govorilo, da ima precej denarja, ki ga hrani doma. Njegova žena je izpovedala, da ne ve, koliko je imel mož točno gotovine, ker ji tega ni nikoli povedal, sumi pa, da okrog 10.000 Din v bankovcih, za kolikor pa so se glasile tudi hranilne knjižice. Poleg gotovine je zmanjkalo tudi 2 kg starih avstrijskih 2 in 5 kronskih srebrnikov, 5 do 6 zlatnikov po 10 kron in zlat prstan.

Kaj pripoveduje Elizabeta Hraštnik

V Strajnsakovi hiši stanujeta kot najemnika zakonca Hraštnik. Mož je pismonoša ter je odšel zjutraj v službo, žena Elizabeta pa pripoveduje sledeče: Okoli četrta na 7 zjutraj je prišel k hiši mlajši 25 do 30 let star možiček ter povprašal po Strajnsku. Mislila sem, da še spi ter sem to ne-

znanicu povedala. Odpravil se je od hiše, v tem hipu pa je že prišel v večjo Strajnsak, ki se je mudil na dvorišču. Povedala sem mu, da ga je iskala tudi ljudstvo. To je v prvi vrsti železnica, o kateri smo že obširneje pisali, in nič manjši meri pa je tu važnost pošte. Pošta, telegraf in telefon so ustanove, brez katerih si ne moremo zamisljati medsebojnega prometa, ne trgovskega, ne političnega sporazumevanja itd. Ni preveč, če trdimo, da je zaradi tega ravno pošta eden najvažnejših činiteljev v našem javnem življenju. Zato pa moramo prospetu te važne ustanove posvečati polno pozornost.

Opis neznanca

Policija je mnenja, da je izvršil strahovit zločin neznanec, ki je prišel že na vse zgodaj zjutraj k Strajnsku. Elizabeta Hraštnik opisuje neznanca takole: star je 25 do 30 let, visoke postave, okroglega obraza, malih prištrajenih brk, oblečen pa je bil v rjavo, rdečo in belo pikasto obleko. Pod pazduho je imel rjavo aktovko. Tudi nekateri sosede se spominjajo da so videli neznanega moža, ki je po opisu sličen onemu, ki je prišel k Strajnsku. Ključavničar Onič je videl že okrog 6. ure v Mejni ulici. Nekaj orožnik pripoveduje, da je videl moškega opisane zunanosti v družbi nekoga po videzu znanega dekleta danes popoldne v magdalenskem predmestju.

Mrzlična preiskava

Takoj, ko je bil policiji javljen zločin, se je začela temeljita preiskava, ki se vrši z vso mrzlico. Ves policijski aparat je vprežen, obveščence pa so tudi vse orožniške postaje v bližnji in daljnji okolici. Daktiloskop Grobin je našel v stanovanju Strajnsaka neke sumljive odtise prstov. Morilec je po sledovih sodeč svojo žrtev omamil že v kuhinji, potem pa nezavesno zavlekel v sobo, kjer jo je zadavil z obvezo ki jo je zadržal okrog vratu. Odsranil pa se je poleg čez dvorišče in vrtil ter preko travnika proli železniški progi. Na vrhu in travniku so se že poznali sledovi morilčevih korakov. Policija je že danes popoldne aretirala nekaj ljudi, vendar prave sledi še nima.

Silno razburjenje

Je vzbudil zločin v vsem mestu, zlasti pa še na prizadehi periferiji in na Pobrežju. Ti predeli so bili zadnja leta že čisto pozorišče krvavih in težkih zločinov, kar pa ni čudnega, ker je tu zbirališče in križišče najrazličnejših sumljivih neznancev. Bližnji pobrežki gozd jim daje zavetje, skrivališča pa imajo tudi pri raznih svojih znanjih ter so nekatere hiše v tem predelu poznane kot leglo nemorale in zločinstva. Kraj je zelo odročeno, le redkokdaj zaide sem noga varnostnih organov. Poleg tega se je o pokojnem Strajnsku govorilo, da je premožen človek, ki hrani svoje imetje doma. Tako ni čudno, da se je našel zločin, ki je izrabil ugodnosti kraja in drugih okolnosti ter izvršil strahovito dejanje, ki je pretreslo vse mesto.

Obupnost naših poštних razmer

Ljubljana, 9. julija.

Predvsem dve ustanovi v državi sta, ki naj poleg tega, da prinašata državi ogromne dobičke, služita tudi ljudstvu. To je v prvi vrsti železnica, o kateri smo že obširneje pisali, in nič manjši meri pa je tu važnost pošte. Pošta, telegraf in telefon so ustanove, brez katerih si ne moremo zamisljati medsebojnega prometa, ne trgovskega, ne političnega sporazumevanja itd. Ni preveč, če trdimo, da je zaradi tega ravno pošta eden najvažnejših činiteljev v našem javnem življenju. Zato pa moramo prospetu te važne ustanove posvečati polno pozornost.

Ce pogledamo po tozadevnih razmerah v Sloveniji, pridemo do poraznega zaključka. Poštne razmere že davno ne odgovarjajo več danim potrebam.

Pomanjkanje osebja - poštna rakrana

Najbolj boleča točka v organizmu ljubljanskega poštnega ravnateljstva je obupno stanje osebja. Sedem let so bile stalno na vrsti redukcije osebja, zniževanje mezd v proračunih in nezasedanje praznih mest. Tako postopanje, ki se je izvajalo — kakor rečeno — sedem let, je imelo za posledico, da je število osebja padlo na tak minimum, da ostalo osebje s skrajnim naporom svojih moči in brez letnih odmorov vzdržuje poštni promet. Kam vodi tako postopanje, je jasno, in je samo še vprašanje časa, kdaj bo še to osebje, ki je po naših poštних uradih, zaradi preobremenjenosti omagalo in obolelo. Saj menda nimamo niti enega urada, ki bi mu razmere ne dopuščale, da vsaj nekaj časa v letu lahko sprosti na nekajdnevem odmoru svoje živce.

Da je stanje res tako obupno, nam zgovorno pričajo številke. Po mnenju strokovnjakov bi morala imeti Slovenija v sedanjih razmerah najmanj 872 uradnikov, 848 zvančnikov in 473 služiteljev. Ako torej hočemo, da bo v Sloveniji poštni aparat normalno deloval, bi moralo poštno službo opravljati 1730 uslužbencev. Dejansko pa je bilo začetkom tega leta v službi 1565 uslužbencev. Gole številke nam torej dokazujejo, da manjka ljubljanski poštni direkciji nič več in nič manj kakor 165 uslužbencev. Od tega primanjkljaja jih odpade približno 62 na uradnike, 103 pa na zvančnike in služitelje. Med zvančniki in služitelji je namreč mnogo takih, ki imajo šolsko izobrazbo za uradnike, in ki tudi dejansko opravljajo uradniško službo.

Do 12 ur dnevnega dela...

Spričo takemu pomanjkanju osebja ni čudno, da mora to osebje, ki je v službi, delati po 10 do 12 ur dnevno. Dogajajo pa se slučajji, ko mora to osebje opravljati še permanentno službo in se izmenjavati ponoči in podnevi. Naj se spomnimo samo večjih dogodkov, kakor je bila n. pr. avstrijska revolucija l. 1934. Pošte morajo v taki primerih delovati neprestano in to brez vsakih ojačenj. Nič ne vprašal, koliko ima ena ali druga pošta nastaviteljev; bil je kratkotalno telefonično javljen ukaz, da se uvaja do preklica permanentna služba. — Ravno novinarji so se mogli najbolj prepričati o neverjetnem naporu in delu,

ki ga je moralo opravljati, recimo za avstrijske revolucije, naše poštne osebje. Bili so primeri, ko je kak poročevalec lahko kje na podeželski pošti našel gospodično, ki je pri telefonskem aparatu napol bdela, napol spala. Ni bilo seveda to čudno, saj že pet ali šest dni ni zapustila poštnega poslojpa; celo hrano so ji prinasali v urad. Ko pa je prišel čas, ki je določen, da se izplačajo v takih primerih poštnemu uradništvu posebne nagrade, so permanentno službo za kak dan prekinili, zato da je uradništvu izgubilo pravico do posebnih nagrad, in zato, da se je po enodnevem odmoru garanje na poštних uradih začelo znova.

Brez dopustov...

Kar pa je pri stvari najhujše, je dejstvo, da večina poštnega uradništva sploh ne pride do zakonito določenih dopustov. Po več let gre delo avtomatično naprej, brez vsakega prestanka. Ni torej čudno, da imamo v poštni službi največ primerov, da uradniki popolnoma onemorejo in se živčno dočela izžrpajo. Poštna služba je že sama na sebi živčno zelo naporna in če se takim ljudem odreka še nujno potreben dopust, je neizogibno, da se že v nekaj letih živčno popolnoma izžrpajo in predčasno onesposobijo za delo. Nastajajo obolenja, in ker direkcija ne razpolaga z rezervami, se morajo službe, ki so jih oboleli uslužbenci opravljali, ukiniti. Ako se pa tako mesto mora brezpopojno zasesti, se mora nadomestiti moč vzeti od kake druge pošte in se mora pri tej pošti omejiti služba.

Kdo je kriv

Iz navedenega je razvidno, da vladajo v poštni službi razmere, kakor menda v nobeni drugi stroki. Kdo je temu kriv, je seveda drugo vprašanje. Pribiti moramo, da se že svojih sedem let vrše neprestano redukcije in se niti izpraznjena mesta ne zasedajo. Šele v zadnjem času, ko se je o teh obupnih razmerah prepričala tudi sedanja vlada, je bilo izvršenih nekaj nastavitvev. Pod prejšnjimi režimi je prišlo do nezasišanih primerov: ministristvo je enostavno predpisalo poštnim ravnateljstvom, da morajo predlagati redukcijo 10% osebja. Pri tem seveda nihče ni vprašal, ali imajo pošte sploh kaj odvisnega osebja in so bile redukcije izvršene celo tam, kjer je bilo itak premalo osebja.

Pošta, telegraf in telefon izkazujejo vsako leto večmilijonske dobičke. Vsak pameten gospodar bi tako pridobitno ustanovo predvsem bogato doliral z osebjem, da bi mogla vračati maksimum dohodkov. Koliko telefonskih pogovorov zaradi pomanjkanja osebja izostane, koliko škoda trpi poštna uprava zaradi premalo frankiranih pošilk, ker se zaradi prezaposlenosti osebja takse določajo nepravilno in jih tudi kontrola ne izsleda, ker se zaradi pomanjkanja osebja ne izvršuje, ali pa samo površno; še večja, kakor denarna škoda, ki jo utrpi država, pa je ona, ki jo ima občinstvo zaradi neradne in kasne dostave pošilk itd. Upamo, da bo sedanja vlada, ki kljub izredno težkim razmeram stalno in vztrajno zboljšuje celotno državno upravo, posvetila potrebno pozornost tudi našim poštним razmeram.

Maribor - mednarodni avtobusni kolodvor

Maribor, 8. julija.

Maribor je že nekaj let sem center izredno razvitega avtobusnega prometa. V tem pogledu menda naše obdravsko mesto prednjači vsem drugim večjim aradiščem v državi. Poleg Mestnega avtobusnega prometa, ki je najmočnejše in največje podjetje v državi, ki razpolaga z velikim vozovnim parkom, je Maribor še sedež močnega Lingerjevega avtobusnega podjetja, poleg tega pa še izhodišče za razne druge proge, ki imajo svoj sedež v okolici (Sv. Lenart, Sv. Jurij itd.). Z nastopom letošnjega poletja pa je postal Maribor tudi važno križišče mednarodnih avtobusnih linij. To so predvsem turistične linije, ki obratujejo med Dunajem in Pragom in Brnom ter med našo in italijansko jadransko rivijero. Češke avtobusne proge gredo preko Maribora na Sušak. V ostalem in rednem obratu sta dve progi, na katerih vozijo avtobusi vsak teden dvakrat. Češki izletniki, ki potujejo z avtobusi, prenočujejo v Mariboru. Po navadi prideta vsakokrat po dva avtobusa s približno 120 gosti. To so avtobusi znamk Praga in Tatra. Zlasti avtobus Tatra je velik, okoli 12 m dolg, v katerem ima udobno okoli 60 potnikov prostora. V avtobusu se celo nahaja toaleta. Še živahnejši je promet na liniji Sušak—Reka. Na tej progi obratujejo avstrijski in italijanski avtobusi. Italijanski pripeljejo povratnike z italijanske rivijere do Maribora, av-

strijski pa nove goste z Dunaja v Maribor. Tu potniki obudejuje, potem pa prestopijo. Oni, ki gredo na dopust, vstopijo v italijanske avtobuse, drugi, ki se vračajo z dopusta, pa zasedejo avstrijske vozove. Še do nedavnega sta zadostovala za ta promet po dva italijanska in dva avstrijska avtobusa, ki sta pripeljala vsak teden v Maribor. Sedaj, ko je nastopila glavna sezona, pa so iz teh prevozov nastali praveci transporti v kolonah. Pretekli teden je prišlo v Maribor nič manj kot 8 ogromnih italijanskih in 10 avstrijskih avtobusov. Sedaj bodo prihajali vsak teden najmanj v takem številu. Postajo imajo na Glavnem trgu, ki dobi pri prihodu teh avtobusnih kolon izgled pravega mednarodnega avtobusnega kolodvora. Zanimivo je opazovati to prekladanje priljage in prestopanje potnikov. Večinoma so sami Dunajčani, pa tudi druge narodnosti zasledimo med njimi. Oni, ki se vračajo z dopusta na morju, prihajajo vsi ožgani in zapečeni od južnega sonca, pa pobitih obrazov in nekam tih. Ni pač prijetno, če je dopusta enkrat konec. Nasprotno pa je pri dopustnikih, ki šele odhajajo na počitnice, vse živahno in veselo, pri prihodu in odhodu vozov odmeva včasih vesela pesem. — Za Maribor je ta velik promet znatnega pomena. Nekatera gostišča in hoteli imajo lep zaslužek, posredno pa tudi drugi ljudje, tako kmetje, kakor trgovci. — Le še več takega prometa si želimo, in še takih, ki bi ostali nekaj dni tudi v Mariboru.

Ali bomo tako sanirali Bratovsko skladnico

Trbovlje, 8. julija.

Glavni upravni odbor Brat. skladnice je poklical na zopetni nadpregled vse rudarske upokojenice, ki so bili že po pregledu upokojeni pred 5. ali 6. meseci. Vsem tem pa je bila pokojnina pred poklicem ustavljena. Ti upokojenici so stari od 50 do 60 let in imajo korenčne dobe pri skladnici od 20 do 30 let. Bili so tudi vsi že za stalno upokojeni. Ker so onemogli, jim je rudnik nasvetoval, naj vzamejo bolniški list in zaprosijo za pokojnino. Niso šli sami v pokoj, marveč po želji obratovodje. Smatrali so jih za delo nesposobne. Tudi zdravnik je bil islega mnenja. Čudna se nam zdijo sedanja praksa glavnega upravnega odbora, da jih ponovno kliče na pre-

gled. Še bolj čudno se nam pa zdi, da so jih po tem drugem pregledu spoznali za zdrave, in delazmožne. Odvzeli so jim pokojnino in jih zopet aktivirali. V Službenih novinah smo čitali novo uredbo o sanaciji Brat. skladnice. Nikjer pa nismo našli, da se na kak način sanira skladnica z odvzemanjem pokojnin že upokojenim. Taka sanacija bi bila mogoča že prej brez ministrske uredbe, to se pravi, vse pokojnine bi odvzeli in denarja bi bilo dovolj. Radovedni smo pa tudi, če bo že reaktiviranje in sedaj načrtno delazmožne TPD ponovno zaposlila, kar je gotovo dolžna storiti, ker so sedaj brez vsakih sredstev in bodo morali za ta leta nazaj plačevati po 20 Din letno. Tako postopanje glavnega upravnega odbora

Celje, 8. julija.

Koparna sezona na vrhuncu. Izredno toplo vreme zadnjih dni je povzročilo, da se je življenje iz mesta prav za prav preselilo na Savinjo, kjer je posebno v popoldanskih urah kakor v kakem mravljišču. Mesto je popoldne kot izumrlo, vse se nahaja v hladnih valovih Savinje. Za to dobrotu lahko Celjane zavidajo prebivalci marsikaterega drugega mesta, ker da bi bil kje v taki meri tako darežljiv, si je težko misliti. Kaj hočemo še lepšega kakor naravno, od Boga samega podarjeno kopalnišče. Pa vendar se še kljub temu dobi dovolj ljudi, ki gredo zapravljati po nepotrebnem denar v druge kraje — bodisi razna letovišča ali pa na morje, ker menijo, da je tako bolj moderno. Mi bomo pa raje prebili vroče poltje in počitnice ob naši bistri Savinji.

Podjetnost celjskega trgovca. Trgovec Jagodič bo razširil svojo trgovino v Gubčevi ulici, kjer ima že sedaj podružnico špicerijske trgovine. Na drugi strani glavnega vhoda v hišo bo predelal doseđanje prostore v trgovske lokale, kjer bo namestil svoj oddelek za železnino. Tako vidimo, da našega trgovca ni zlomila niti kriza in mu vzela vere v lepšo bodočnost.

Živahno gibanje tujcev. Z nastopom počitnic in od kar imamo izredno lepo vreme, opažamo, da se kreta v našem mestu precej veliko tujcev.

Težka poškodba pri delu

Kamnik, 8. julija.

Dne 6. julija okrog 12 je Dacar Alojz iz Kamnika, Graben 13, hlapec pri posestniku in gostilničarju Jagodič Francu, vozil drva izpod Zagane peči v Kamniški Bietrici. Ko je prišel po poti za kraljevi dvorec, kjer je pot v jako slabem stanju, je bil primoran iti pred konji in sicer tako, da je gledal konja in voz, kaj se je pa godilo za njegovim hrbtom, na to pa ni mogel paziti.

Pred njim je vozil drugi voznik drva. Voz se je nenadoma ustavil, ker je zadel v neki kamen, zaradi česar ni mogel speljati dalje. Dacar je s hrbtom zadel v voz, ki je vozil pred njim, istočasno ga je zadela ruda njegovega voza v levo stran ter mu zlomila dve rebri.

Nesrečnemu delavcu so nudili prvo zdravniško pomoč v Kamniku, nakar je bil z vozom prepeljan v ljubljansko splošno bolnišnico.

Mengeški morilec

Kamnik, 9. julija.

Znanega mengeškega morilca je zaslišalo sedaj že tukajšnje okrajno sodišče. Prepeljali so ga domočači orožniki v ljubljanske sodne zapore, kjer bo počakal kazni za svoje veliko delo.

Celjske novice

ki so prišli k nam predvsem z namenom, da se ob lepem in prijetnem Celju odpočijejo od trudapolnega dela in si naberejo novih moči za bodočnost.

Celjski planinci v Švico. Znani celjski alpinisti g. Andro Kopinšek je pripravil skupino najboljših celjskih in drugih slovenskih planincev, ki bodo v mesecu avgustu obiskali nekatere znamenite švicarske gore.

Nesreča nikdar ne počiva. Duh Antonija, 63-letna dninarica iz Liboi, je dne 7. t. m. padla zjutraj ob 6. doma na motiko in si presekalna ustnice. — Vrstovska Jožeta, 32 letnega žagarja s Preserja pri Braslovcah, je v terek zgrabila cirkularka za desno roko in mu razmesarila palec in sredinec. — Rojci Ivan, 27 letni zlatarski pomočnik, stanujoč v Celju na Hribu Sv. Jožefa, je dne 7. t. m. padel doma po stopnicah in si poškodoval desno nogo. — Heriča Ivana, 47 letnega vlakovodjo v Rogatcu, je v nedeljo pri premikanju vagonov sunil vagon in mu zlomil eno rebro. — Fidlerja Fr. 32 letnega posest. sina od Sv. Primoža pri Sv. Juriju ob juž. žel. je v ponedeljek brcnil konj v levo roko in mu jo zlomil.

Surov napad. Ko se je v nedeljo vračal 31-letni dninar Padožnik Valentin v Stranicaх iz vilotoča Antona Klančnika, so ga na cesti napadli neznanji možki s kamenjem in noži ter ga poškodovali po glavi in po vsem telesu.

Živkovič stopi na oder

Belgrad, 9. jul. m. Z izvolitvijo generala Petra Živkoviča za predsednika JNS se zopet bavi »Odjek«, glasilo prijateljev Ljube Davidoviča. Uvodničar tega lista ostro kritizira doseđanje delo JNS ter prehaja nato na izvolitev Petra Živkoviča za njenega predsednika. Takole pravi: »Od vseh strani so soglasno spremljali z veseljem odložitve Živkovičeve uniforme. Skrajni čas je, da stopi ta človek pred zastor, za katerim je leta in leta režiral usodne stvari. Sedaj ga vidimo na pozornici, kjer se zahtevajo drugačne sposobnosti kot so one, ki jih pozna zakulisno življenje. Ne bo dolgo, pa bo vsemu svetu znano, kaj je ta družba mislila doseči s tem upokojenim generalom. Spoznali smo njegove državniške sposobnosti... Državnik se ne sme izživljati z intrigami, manevriranjem in koketiranjem na levo in desno.«

Kaj bo po ukinitvi sankcij pri nas?

Belgrad, 9. julija. m. Te dni bo medministrska konferenca, na kateri bo govora o naših odošajih z Italijo po ukinitvi sankcij proti njej. Izdelan bo tudi poseben načrt, kako bi se zaščitili naši izvozniki. Na konferenci bo posvečena posebna pozornost vprašanju starih terjatev v Italiji, ki znašajo 4 milijarde dinarjev. Po podatkih Narodne banke znaša saldo te banke 44,120.000 lir. Ko so se sankcije proti Italiji zabele, so italijanske firme pričele plačevati in se sedaj računata, da znaša dolg okoli 100 milijonov dinarjev.

Belgrad, 9. julija. m. Sinoči ob 10.40 je odpotovalo moštvo našega državnega teama v Carigrad, kjer bo nastopilo proti turškim izbranim igralcem.

Atena, 9. julija. m. Sinoči je odpotovala na Bled grška delegacija, ki bo prisostvovala konferenci gospodarskega sveta Balkanskega sporazuma.

Ljubljana danes
Koledar

Cetrtek, 9. julija: Veronika.
Petek, 10. julija: Amalija.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Levstek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Pošta Ljubljana 6 (Cesta 29. oktobra št. 31) bo v torek 14. t. m. zaradi beljenja in čiščenja prostorov zaprta za stranke.

Nove oficirske legitimacije naj dvignejo v soboto, dne 11. julija 1936 ob 8. uri jutraj pri poljevljstvu ljubljanskega vojnega okrožja v Maistrovi ulici v Ljubljani bivajoči rezervni častniki z začetno črko L.

Pogreb g. Jerneja Ložarja. Prosimo vse člane in članice, da se v čim večjem številu udeležijo pogrebu dobrotnika našega društva g. Jerneja Ložarja. Zbirališče je danes ob tričetrti na 5 pred hišo žalosti Sv. Petra cesta 20. Prosnetno društvo Ljubljana — mesto.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 9. julija: 12 Glasbene slike (plošče) 12.45 Poročila, vreme 13.00, spored, obvestila 13.15 Radijski orkester 14.00 Vreme, borza 19.00, vreme, poročila, spored, obvestila 19.30 Nac. ura: Stara hrvatska ornametika v Dalmaciji (Francija) 19.50 Naši akademiki pojo (plošče) 20.10 Slovensčina za Slovence (z. dr. Rudolfa Kolariča) 20.30 Koncert pevskega zbora (Grafika, vmes Radijski orkester 22.00, vreme, poročila, spored 22.30 Prenos glasbe iz Park-hotela na Bledu. Igra Jazz orkester Erich Horse.

Drugi programi

Cetrtek, 9. julija: Belgrad 1.: 20 Vlolina 20.45 Narodne pesmi 21.35 Poletni motivi v glasbi 22.00 Prenos iz kavarnice — Belgrad 11.: 20 Kovčevcevo predavanje o Sremu — Zagreb: 20 Prenos iz Belgrada 22.15 Plesna glasba — Dunaj: 20 Rittnorjeva komedija — Poletje 22.10 Radijski orkester 23.45 Plesna glasba — Budimpešta: 20 Igra 23.05 Puccinijeva opera (La Boheme — Trst-Milano): 17.15 Vokalni koncert 20.40 Igra 22.15 Orkestralni koncert 23.15 Plesna glasba — Rim-Bari: 17.15 Instrumentalni koncert 20.40 Mascagnijeva opera (Tosca) 21.05 Praga: 19.20 Glasniški večer iz Brna: I. Ples in rapsođije, II. Langerjeva komedija (Grand-hotel Nevada) 22.15 Orkestralni koncert — Varšava: 20.15 Regorjev skladbe 21 Poljske narodne 22.15 Ljudski koncert 23 Plesna glasba — Königsberg-Monakovo: 20.10 Plesni večer — Hamburg: 20.10 Orkester in zbor — Lipsko: 21 Simfonični koncert — Köln: 20.10 Orkestralni koncert — Frankfurt: 20.10 Narodne pesmi — Stuttgart: 20.10 Zabavni koncert — Hofbanerjeva letelna snita

Kdo je odgovoren za netočno propagando?

Štev. 27 »Bayerische Radio-Zeitung« z dne 5. julija 1936 je prinesla na 24. strani dve sliki iz Jugoslavije. Ena predstavlja otok Hvar — druga pa naj bi predstavljala zaliv Tivat. V resnici pa ta slika ne predstavlja zaliva Tivat, ampak Bohinjsko jezero. Komu za reklamo služijo naši kraji? Kdo je za take napake odgovoren,

Otvoritev nove železniške proge Kosovo-Peč

Belgrad, 8. julija. AA. V nedeljo 12. t. m. bodo na svečan način otvorili novo zgrajeno železniško progo Kosovo polje-Peč. Zaradi velikega gospodarskega, kulturnega in nacionalnega pomena te proge bo generalno ravnateljstvo državnih železnice izročilo novo progo prometu na zelo svečan način in po določenem programu. Iz Belgrada bo krenilo v nedeljo 12. t. m. ob 8 zjutraj s posebnim vlakom veliko število uglednih uradnih zastopnikov in gostov na novo progo. Svečana otvoritev nove proge bo že na postaji Kosovo polje. Svečanost bo razdeljena v dva dela. Prvi del svečanosti bo na Kosovem polju in na postajah do Peči, drugi del svečanosti bo v Peči sami, kjer priredi mestno poglavarstvo in generalno ravnateljstvo državnih železnice za goste in zastopnike oblastev banket. Pozdravni govor na Kosovem polju bo imel prometni minister dr. Spaho, ki bo pozval odposlanca Nj. Vel. kralja Petra II., naj prereže trak v državni trobojnici in s tem otvori promet na novi progi Kosovo polje-Peč. Nato pojde iz Kosovega polja v Peč poseben vlak z uradnimi zastopniki. Ustavil se bo na vseh vmesnih postajah do Peči. Drugi del tega posebnega vlaka bo nekoliko kasneje vozil ljudi, meščane in druge goste od Kosovega polja do Peči. V Peči pripravljajo prvemu vlakom z uglednimi uradnimi zastopniki zelo svečan sprejem. Čez tir bo zgrajen slavolok iz zelenja. Na postaji bo zastopnike pozdravilo mestno poglavarstvo z občinskim odбором. Po državnih himni bo govoril prometni minister dr. Spaho. Nato si bodo gostje ogledali mesto in prisostvovali banketu.

Svečani otvoritvi nove proge bodo prisostvovali odposlanca Nj. Vel. kralja in kraljevske namestnišča, kraljevske vlade, senata in nar. skupščine, francoski poslanik na našem dvoru, bana zetske in vardarske banovine, generalni ravnatelj državnih železnice, pomočniki prometnega ministra itd. Po svečanosti v Peči bo ljudska veselica. Povratek iz Peči na Kosovo polje bo ob 17. Odtod bodo gostje napravili avtomobilske izlete na Kosovo polje in do Gračanice. Odtod v Belgrad ob 22.

Jugoslovanski hockey

Mednarodna hockey zveza je imela v ponedeljek v Parizu sedlo, kjer so določili vrstni red držav, ki bodo sodelovale na olimpijskem turnirju v Berlinu, med katerimi je tudi Jugoslavija. Za tekmovanje se je prijavilo 14 držav.

Tekmovanje se bo vršilo v treh skupinah. V semi-finale prideta po eno moštvo iz prve in druge skupine in dve moštvi iz tretje, ker so tam najbolj enakomerno porazdeljene igralne moči. Zmagovalec prve skupine igra proti drugemu moštvi tretje, zmagovalec druge pa proti moštvi tretje skupine. Obe državi zmagovalki prideta v finale, poraženi se bodo pa borili za tretje mesto.

- V posamezne skupine pridejo: I. Indija, Madjarska, Češkoslovaška, USA, Jugoslavija. II. Nemčija, Afganistan, Danska, Japonska. III. Nizozemska, Francija, Belgija, Svica ter Poljska.
- Tekmovanje se prične 2. avgusta.

Ženski rekord v plavanju

V Kopenhagenu je postavila R. Hveger nov svetovni rekord v prostem plavanju na 800 m s časom 11:11.7. Dosedanji rekord je dosegla Američanka Eleonora Right v času 11:34.

„Bat'a“ samo v krajih z nad 10.000 prebivalci?

Ljubljana, 9. julija.

Vse časopisje v naši državi je že dosti pisalo o večnih borbah med našimi obrtniki in čevljarškim podjetjem »Bat'a«. Znani so incidenti, ki se uprizarjajo okrog »Bat'inih« trgovin in podružnic, posebno pozornost pa je vzbudil primer »Bafinega« razprodajanja čevljev v Novem Sadu.

Menda v nobeni pokrajini naše države nima »Bat'a« toliko podružnic, kakor v Sloveniji. V vsakem večjem kraju ima svojo trgovino, ki je seveda v neskončnem naporju domačim čevljarjem. — Razumljivo je namreč, da z otvoritvijo »Bafine« podružnice preide velik del čevljarških poslov v tem kraju na to podružnico in da se zaradi tega čevljarji pač upravičeno pritožujejo. — Zato pa nastane pri vsakem poizkusu otvoritve »Bafine« podružnice v dotičnem kraju velika borba, ki gre za tem, da se otvoritev podružnice prepreči.

Pred nedavnim je »Bat'a« zaprosil za dovoljenje, da sme odpreti podružnico v nekem podeželskem kraju na Stajerskem. Takoj so se združili predvsem čevljarji, pridružili so se jim še vsi ostali obrtniki in vsi so protestirali proti temu, da bi oblast dovolila »Bafic« podružnico v tem kraju. Odposlali so na pristojna mesta posebne vloge, katerih upravičenost je potrdilo tudi županstvo, ter so razložili vse posledice, ki bi za čevljarški stan nastale, če se »Bafic« dovoli otvoritev podružnice.

V koliko imajo take vloge uspeh, je seveda

Novo odmere pri voznih olajšavah

Belgrad, 8. julija. AA. O uredbi o voznih olajšavah na železnicih in ladjah v državni eksploataciji, smo dobili v gener. ravnateljstvu drž. železnice tale pojasnila:

Po svetovni vojni in zedinjenju so izšle po potrebi in v raznih okoliščinah, večinoma brez potrebnega sistema v številnih zakonih določbe o znižani vožnji na železnicih in ladjah v državni upravi. V povojni konjunkturi dobi državne prometne ustanove teh bremen niso čutile tako močno kakor sedaj, ko pritiška gospodarska stiska in ko so začeli dohodki padati. Prirodna posledica tega je skrb železniške uprave, da izravna svoj proračun s tem, da državnim uradi priznajo za storjene usluge ustrezajoča povračila in da ti uradi poskrbe za potrebna sredstva v svojih proračunih. Ta misel je izvedena v uredbi o znižani vožnji na državnih železnicih in ladjah v državni upravi. Osnovo uredbi tvori v glavnem pooblastila, ki jih je dobil prometni minister.

Pravilnik o znižanih voznjnah

- I. Državnim in banovinskim uslužbencem: 1. Z državnimi uslužbenci so izenačeni banovinski uslužbenci, za katere obstoja novost v tem, da lahko potujejo v razredu vlaka in ladje, ki ga sami izberejo. 2. Ista olajšava v tretjem razredu, oziroma v drugem razredu brodov je priznana tudi honorarnim uslužbencem in dnevniciarjem po enoletni službi, ostalemu pomožnemu osebju po trikratni neprekinjeni državni ali banovinski službi, vendar pa bodo morali v vsakem primeru vložiti prošnje, pritrjene od pristojne oblasti in dokazati, da so izpolnili vse potrebne pogoje. 3. Upokojencem in članom rodbin aktivnih in upokojenih uslužbencev je priznana 50% znižanje redne vozne cene 24-krat letno (doslej petkrat letno). Isto velja tudi za člane rodbin pod 2. in pod navedenimi pogoji. 4. Dočim so doslej otroci imeli pravico do znižane vožnje do 18. leta, jo bodo imeli odlej moški otroci do polnoletnosti, ženski pa dokler jih vzdržujejo roditelji pa do možitve. II. Gledališča: banovinska gledališča so izenačena z državnimi. III. Novinarji: Profesionalnim novinarjem in članom združenja za strokovno časopisje je dovoljeno 75% znižanje normalne cene 24-krat letno. IV. Odlikovanci s Karadjordjevo zvezdo: Ose-

Po treh zmagah pričakujemo še četrte

Zagreb, julija.

Samo par dni nas še loči od najvažnejše tekme v zgodovini našega lawn tenisa. Na igrašču, kjer se bodo naši belii mušketirji borili proti nemškemu mojstrom za Davisov pokal, se slišijo od jutra do večera udarci sekir; tribune so v glavnem dograjene, vstopnice so razprodane. Zadržane vstopnice so razprodali v Belgradu.

Med tem, ko se vršijo ob igraščih zadnje prilpave, si prizadevata ljubimca zagrebških sportnikov Puncčec in Palada, da bi še v zadnjem času popravila svojo kondicijo. Borba bo nad vse ostra in težka. Več izgledov imajo vsekakor Nemci, toda naši so v poletu, mladi in sveži. Zaporedne zmagade nad Čehi, Francozi in Avstrijci gotovo niso bile slučajne; če jih bo spremljala ista sreča kot doslej, tedaj ni izključno, da se bo končal meeting s 3:2 za naše. Ali točnejše: 3:2 za nas ali — za Nemce, to je Puncčecova prognoza.

Nemci rezervirali 500 sedežev

Nemci se povsme zavedajo, da bo borba z našimi izenačena. Ko jim ni uspelo, da bi naša Teniška zveza pristala na tekmovanje v Nemčiji, so se odločili, da pripeljejo v Jugoslavijo poseben vlak navijačev. Za njih so rezervirali 500 sedežev.

Vendar v tenisu ni tako važna moralna opora publike kakor druge okoliščine. Če bo 10., 11. in 12. julija v Zagrebu huda vročina, bo gotovo učinkovala v naš prii. Tudi navajenost na domače igrašče nam opravičuje nade. Vprašanje je seveda, če bo vse to odtehtalo rutino Nemcev in če bo na naši strani najvažnejši faktor sportnih iger, sreča.

V. Cramm ni v formi?

Pod naslovom »Najboljši igralec tenisa, kar jih je kdaj imela Nemčija«, prinaša »Berliner Illustrirte« na prvi strani sliko simpatičnega »Freicher v, Cramm-a«. Imenuje ga kot najmočnejše orožje Nemčije v borbi za dragoceno trofejo. Še pred kratkim je bil Cramm strah in trepet naših tekmovalcev. Vendar, kakor poročajo iz Vimbletona, Cramm ni več tako nevaren kakor je bil. Zdi se, da se od zadnje avtomobilske nesreče še vedno ni opomogel. Ko sta Cramm in Henkel igrala proti ameriškam paru Elison-Rin, se je zgodilo nekaj nenavadnega. Pred zaključkom petega seta je Cramm odstopil od nadaljnje borbe in prepustil zmago

vprašanje. Vendar pa na drugi strani slišimo, da se na pristojnih mestih ravno bavijo z namero, kako zajeziti prodiranje »Bafic« v naše kraje. — Obstoja namreč nevarnost, da »Bafac« prodre v zadnji naš kraj in prevzame v svoje roke sleherno čevljarško delo. Ni treba posebej dokazovati, da bi bila s tem naša domača čevljarška obrt popolnoma uničena. Na drugi strani pa je uveljavljanje »Bafic« težko zabraniti, če ima za to vse zakonite pogoje. Gotovo je, da bo »Bafac« še nadalje imel svoje podružnice v večjih krajih in mestih. Tu se konkurenca tega velepodjetja vsaj sedaj ne čuti več toliko, ker so se domači podjetniki razmeram v tej stroki že nekako asimilirali — ker so bili pač v to prisiljeni. Hočejo pa naši obrtni in gospodarski krogi očuvati pred propadom vsaj manjše kraje. Zato si prizadevajo, da dosežejo, da se »Bafic« dovoli delovanje samo v krajih, ki imajo nad 10.000 prebivalcev. S tem bi tudi v Sloveniji moral »Bafac« zapreti marsikatero podružnico v našem podeželu. Saj je znano, da ima »Bafac« podružnice v krajih, ki imajo celo pod 1000 prebivalcev in je v takih krajih tako za kraj sam kakor za vso okolico skoraj izključni izvrševalec čevljarške obrti. — Podružnica takega velepodjetja namreč prav lahko konkurira domačemu podjetju, ki bo na ta način še ob tisto skromno delo, ki ga je imel do sedaj. Kakor vse kaže, utegne imeti akcija gospodarskih in obrtnih krogov v tem oziru uspeh.

be, ki so odlikovane s Karadjordjevo zvezdo z meči, imajo 75% popust redne vozne cene 12-krat letno. V. Uredništva: Uredništva domačih listov, ki izhajajo dnevno in najmanj tle dni brez prestopka, si lahko nabavijo še dve znižani letni karti prvega razreda po 3000 din. VI. Borze dela: Uslužbenci Osrednje uprave za posredovanje dela in njihove podružnice imajo (samo osebne) ugodnosti kakor državni uslužbenci. VII. Rdeči križ: Za primer velikih nezdob, poplav in drugih elementarnih nesreč predvideva čl. 29. izdajo brezplačnih voznih listov za posamezna potovanja organov, uslužbencev Rdečega križa, kadar potujejo v ogrožene kraje. Glede izdajanja voznih listov za posamezna potovanja uredništev, tednikov uvaja pravilnih neke izpremembe. Te brezplačne karte se ne bodo več izdajale na dosedanja način, tako da jih uredništva sama izpolnjujejo, marveč se bodo izdajale in izpolnjevale s strani oblastnega ravnateljstva po predhodni prošnji in po označbi relacij s strani uredništev. V tehničnem oziru se bo število vzorcev za legitimacije znižalo na najmanjšo mero in sicer na ta način, da bodo legitimacije za 50%ni popust modre barve in s posebno oznako »50%ni popust omejeno ali neomejeno«, za 75%ni popust pa bodo legitimacije sive in s posebno oznako. Na ta način bo olajšana uslužbenecem orientacija in nadzorstvo. Prehodne določbe. Imenovanje prič za kazenski postopek in prvostojnih oseb je urejeno v skladu z določbami dosedanjega pravilnika. Ker bo uvedba novih legitimacij zahtevala več mesecev, stopijo vse navedene določbe predvidoma v veljavo s 1. januarjem 1937 leta. Dotlej pa bodo veljale dosedanje legitimacije, v kolikor gre do njihovim lastnikom olajšave tudi po novem pravilniku. Drugi pa bodo morali svoje legitimacije vrniti. Da bi upokojencem iz članom rodbin aktivnih in upokojenih uslužbencev, ki so jim števila potovanj povečana, te ugodnosti takoj uživati, bodo izdani kuponi za izkoriščanje teh voženj. Ze izdane letne ugodnosti in brezplačne karte ostanajo njihovim lastnikom do poteka njihovega roka. Isto velja tudi že za izdane znižane karte za posamezna potovanja. Državne železnice pozivajo tudi pri tei priliki osebe, ki uživajo po tem pravilniku olajšave, naj tudi s svoje strani pospešujejo ugled naših železnice, in skrbje za največji red in čistočo v vlakih in na postajah. Ti potniki naj bodo ostalemu potujočemu občinstvu vzor.

Ponoči pod prevrnjenim avtobusom v strugi

Na povratku iz Bagardana, kjer se je odigrala nogometna tekma, so se igralci sportnega kluba »Velika Morava« vračali z avtobusom domov. Bili so pijani zmage in so v veselem razpoloženju komentirali na široko vese potek igre. Pravačo, da se je tudi šofer sam spustil v pogovor in je pri tem pozabil, da lahko po njegovi krivdi pride med vožnjo do večje nesreče. Kajli dobro je vedel, da je pol precej ozka in da vozi ponoči. Ko so se v takem veseljem razpoloženju pripeljali mladi sportniki do kralkega mostu, pred katerim je precej strm klancec, se je nenadoma zgodilo to, kar nihče ni slutil. Čim je zapeljal avtobus na precej slab most, ki je bil poleg tega še precej ozek, je zadel ob ograjo in s silnim truščem padel z vsemi potniki v tri metre globoko strugo. V temni noči se je razigrano veselic mladeničev sprememilo v obupne krike. Bil je strašen prizor, ko je 19 mladih ljudi ležalo pod težkim av-

Maribor

Avstrijski nogometni prvak v Mariboru. V torek, 14. t. m., nastopi na Železničarjevem igrašču ob pol 7 zvečer avstrijski prvak Admira z Dunaja. Igrala bo s prvim moštvom SK Železničarja. Za nastop Dunajčanov, ki uživajo svetovni sloves, vlada v Mariboru upravičeno zanimanje. Poselska zveza priredi v nedeljo 26. julija izlet k Devici Mariji v Pušcavo. Odtod iz Maribora ob ¼14, povratek z večernim vlakom. Vpisovanje v damski krojni tečaj bo 14. t. m. ob pol 17 v Slomškovi meščanski šoli (Miklošičeva ulica). Delavnica za vzdrževanje vodovodnega omrežja se je iz Slovenske ulice preselila k žepalni postaji na Tezno.

Tedenski turistični vlaki

Belgrad, 9. julija. Generalno ravnateljstvo državnih železnice je v sporazumu s češkoslovaškimi turističnimi uradi uvedlo posebne tedenske vlake, iz Češkoslovaške na Jadran. Za potovanja s temi vlaki so dovoljene posebne olajšave. Ti posebni vlaki, ki vozijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo iz našega Jadrana na Češkoslovaško, bodo vozili do septembra. Tako so v soboto 4. t. m. prispeli iz Češkoslovaške 4 posebni vlaki z izletniki, dva na Sušak in dva v Split z 2100 potniki.

Podobne vlake bo skušalo ravnateljstvo državnih železnice uvesti tudi za potovanja iz Avstrije v Jugoslavijo.

Čudaško staro obiskala nagla smrt

Maribor, 8. julija.

Na Radvanjski cesti št. 32 v neposredni bližini Nove vasi je živel 69-letna vdova po železničarju Marija Kranjc. Zenica, ki je dočakala 69 let, je imela lastno hišo z vrtom. Živela je precej za sebe in prej svojevrstno, tako, da je pri sosedih veljala za čudakinja. Zato je njena nenadna smrt, ki je zadela danes, povzročila v okolici precej razburjenja in govoric, zlasti se, ker so bili ljudje roparskega umora, ki se je pripetil na Pobrežju v Mejni ulici. Starka je namreč vsako jutro zgodaj vstala, danes so jo pa sestanovanci, ki so stanovali v njeni hiši ter sosedje, pogrešili. Starke ni bilo na spregled, v njenem stanovanju pa vse mirno in tiho. V zli slutnji so jo sli klicat, ker se pa ni nihče odzval, so pogledali v stanovanje pri oknu. Videli so, da leži ženska nepremično na tleh poleg svoje postelje. Takoj so obvestili policijo, ki je vdrla v stanovanje in našla Marijo Kranjc že mrtvo. Ležala je na tleh, poleg nje pa razbita petroleška svetilka. Položaj, v katerem se je truplo nahajalo, je vzbudil takoj sum, da je bila njena smrt nasilna. Vendar pa je policijski policijši zdravnik dr. Zorjan po natančni preiskavi trupla to zanikal ter izrazil mnenje, da je umrla najbrže zaradi kapi. Pri padcu na tla, je najbrže zadela z roko tudi svetilko ter jo prevrgla. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje.

Iz Slovenskih goric

Sv. Ana v Slov. gorica, 9. julija.

Konj ga je brcnil. V soboto se je tu pripetila težja nesreča. Posesnikov sin Rokavec Franc iz Ščavnice je bil ravno namenjen, da pelje domačo kobilico k žrebcu v Zg. Ščavnico. Držal jo je za uzdo, ko se je zival nenadoma splašila ter brcnila Rokavca s tako silo v koleno, da je dobil hude poškodbe po vsej desni nogi ter obležal na tleh. Ranjenca so tako prepeljali k zdravniku v Apače, ta pa mu je mogel nuditi samo prvo pomoč, nakar je odredil prevoz v mariborsko bolnišnico. Rokavec je sedaj v bolnišnici in je veliko vprašanje, ali mu bodo nogo ohranili.

Umrla v starosti 93 let

Slov. gorice so znane po svojem milem in zdravem podnebnju. Na vsej ogromni površini od Maribora pa do Lutomerca se le tu in tam dviga kak tovarniški dimnik. Sedaj v dobi krize pa je navadno še iz teh redkih dimnikov ne kadi. Nasprotno pa je ta velika površina pokrita s prijaznimi griči, po katerih se sliši jeseni tako prijetno klopotanje klopotev. V tej pokrajini dosega ljudje zelo visoko starost. Imeli smo morda od vseh krajev v Sloveniji največ primerov, da umrejo ljudje po 90 letu. Pri Sv. Petru v Gor. Radgoni so pred nekaj dnevi pokopali zopet tako nad 90-letnico. Bila je to Holer Filomena, ki je doživela 93 starostno leto. Bila je vse življenje marljiva in povsod spoštovana, kar je pričal tudi njen pogreb. N. P. v M.

Ljubljanskemu občinstvu! Obveščamo cenjeno občinstvo, da obdrži Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev svoj XVIII. kongres letos v Ljubljani.

Kongres se vrši v dneh 10. do 12. t. m. Glavni dan kongresa je nedelja, 12. t. m. s pričetkom ob 10 v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Obveščamo ljubljansko občinstvo o svojem kongresu s prošnjo, da s simpatijami sprejme v goste jugoslovanske železničarje iz cele države. Obveščamo pa tudi vse prijatelje našega Udruženja, kakor tudi sorodne strokovne organizacije in društva tem potom o kongresu.

Ljubljana, dne 9. julija 1936. Oblastni odbor UJNZB Ljubljana

tobusom v rečni strugi in klicalo na pomoč. Po silnih naporih se je nekaterim posrečilo, da so se izvili iz groznega objekta smrti in oduheli v bližnjo vas po pomoč za njihove tovariše, ki se pod avtobusom niso mogli ganiti. Vendar kljub vsem nadčloveškim naporom niso mogli rešiti vseh. Dva sta na mesu izdihnila, več pa je bilo težko ranjenih. O nesreči je bila obveščena takoj policija, na kraj strahotnega dogodka pa je prišla tudi že komisija in reševalni avtomobil, ki je ponosno reševalno takoj prepeljal v jagodinsko bolnišnico. Člani komisije so zaslišali najprej šoferja, ker so sumili, da je on zakrilil nesrečo. Toda izkazalo se je, da njega ne zadene toliko krivda, pač pa je glavni vzrok nesreče bil vsekakor ta, da so bili moštniki že stari in trbi in bi preko tega mesta sploh ne smel voziti težak avtomobil ter bi moralo biti pred mostom opozorilna tablica. Vse to pa je sedaj prepoznajo ugotavljali, ker življenja mladeničema ne more vrniti nihče več.

Naročajte in širite „Slovenski dom“!

Zakaj lahko tekmuje japonsko blago

Izdelki, ki jih proizvajajo evropske tvornice, se tako rekoč na vsakem koraku srečujejo z japonskimi. Cene japonskega blaga na evropskih tržiščih so daleč pod režijskimi stroški evropskih tvornic, in zato Japonci v tem oziru prav lahko tekmujejo. — Čeprav kakovost japonskega blaga ni ravno na višku, vendar je še precej velika nevarnost za evropsko industrijo. Na vsak način je Japonska postala činitelj, s katerim bo treba vsaj v bodoče, če ne že sedaj, računati.

Japonska skromnost

Še bolj zanimivi pa so pogoji, ki Japoncem omogočajo, da njihovo blago tako naglo in uspešno prodira skoro na vse kraje sveta. Splošno so mislili od sedaj, da je k temu v prvi vrsti pripomogla japonska skromnost, ki kaj hitro zadovolji življenjske potrebe Japonca. V resnici je to nepojmljiva stoletna tradicija, ki je spojena s trdo disciplino vseh slojev japonskega naroda.

Zaostali Angleži

Japonska je kot industrijska država doživela iznenadljiv napredek in je v tem v mnogočem nadkročila Evropo. To velja pred vsem za tkalstvo in industrijo, v kateri je angleški Manchester bilo največje svetovno središče te industrije. O velikem napredku japonske proizvodnje barv pričča dejstvo, da se najbolj vznemirjajo ob preteči japonski nevarnosti nemške tvornice teh barv in se na vse načine trudijo, da uredijo obojestransko zvezo. Kar se tiče umetnega gnoja, Japonska ne rabi nikakega uvoza iz inozemstva. Še več, sedaj že razmišlja, kako bi ga začela izvažati. Prav podobno moremo opazovati tudi pri ostalih industrijskih panogah. Manchester ne more več biti kos japonskemu tkalcu, ker Japonci izdelujejo bombažno predivo za 50 odstotkov ceneje kakor ta.

Visoke uvozne carine

Izvoz, oziroma uvoz koles skušajo povsod preprečiti z visokimi carinami. Toda Japonci kljub temu še nadalje izvažajo to blago in dobivajo celo velike zasluge. Amerika je obtežila japonska kolesa s 100 odstotno carino, pa se vendar japonska kolesa prodajajo v samem New Yorku za polovico ceneje kakor pa ameriška. Tudi električne žarnice proizvajajo Japonci več kakor za polovico manjši denar kot pa zapadne države.

Vzroki napredka

Hiter napredek japonske industrije v zadnjih 50 letih vsakega preseneča. Vzroki temu niso daleč. To sta predvsem duševna vzgoja japonskega naroda in čudoviti delovni učinek. Glavni činitelji, ki so dali tako sijajen napredek japonskega naroda, so volja in nepokvarjenost prebivalstva, enostaven način življenja in pri vsaki stvari soled-

vanje vseh delovnih sil. Pomembna ljudska lastnost, ki loči Japonca od Kitajca in prebivalca Zapada je duh, ki navdaja japonskega delavca. Ves njihov trud gre za istim ciljem in ne za gmotno koristjo. Res je, da Japonci ne zanemarjajo tudi gmotne strani življenja, toda kljub temu je njihova duhovna višina ena najglavnejših njihovih lastnosti. Viteški življenjski nazor, tako imenovani Bushio, smemo smatrati kot izraz tega japonskega duha, kadar zatrobijo vojni rog. Isto pa moremo ugotoviti tudi, kadar gre za trgovino in industrijo.

Plača predilniške delavke

Življenjske potrebe so res na Japonskem mnogo manjše kot na Zapadu, toda je zato japonski način življenja enostavnejši in cenejši. Delavka v predilnici zasluži n. pr. dnevno 70 senov, kar je v našem denarju približno 17 dinarjev. Ima pa na razpolago solidno spalnico. Izdatki za hrano znašajo dnevno okoli 4 dinarje, vsi ostali izdatki pa bi kvečjemu mogli znašati dnevno okrog 4 dinarje. Torej lahko vsak dan dene skromna japonska predilniška delavka po 9 dinarjev na stran.

Riž in ribe!

Človek bi morda mislil, da je trikratno hrana na dan za 4 dinarje precej slaba in neizdatna. To pa ne drži. Kurivo, vodo in posodo dobiva Japonka od delodajalca brezplačno. Hrana pa je povečini riž, ostalo pa so ribe, ki so vsekakor dovolj izdatne. Japonci ne je toliko mesa kot mi zapadnjaki. Kolikor ga pa jedo, popolnoma zadostuje, da lahko konkurirajo delavcem v drugih, posebno v evropskih državah. Mali izdatki, s katerimi Japonci izhajajo, pa ne pomenijo, da ima s tem tudi že vse najpotrebnejše za življenje. Prebivalstvo Zapada mora, ako hoče jesti meso, puščati predele kot pašnike, da se lahko na njih preživlja živina. Morajo skrbeti za sejanje zimske krme in morajo tako imeti mnogo zaposlenega delavstva na svojih posestvih in pri samem krmiljenju živine. Radi tega je cena tako visoka, poleg tega pa so tudi potrebe večje, Japonci pa jedo ribe. RIBE NI TREBA NE HRANITI, NE DRUGAČE SKRBE TI ZANJE, KAKOR JE TO PRI GOVEJH IN OVCAH PRI NAS. Japonska je vse naokoli obdana z morjem, in ves investicijski kapital, ki ga rabi lov za ribe, so ladje. Japonski delavci in delavke v predilnicah in drugih tvornicah žive mnogo srečnejše življenje in pod mnogo boljšimi pogoji, kakor njihovi tovariši drugod po svetu.

Angleži strme, a priznajo

Ko je neka angleška komisija pod vodstvom lorda Brmbyja prišla na Japonsko, je obiskala tudi neko predilnico. Opazovala je delo v tvornici sami, opoldne so pa obiskali tudi obednico. Bila ni malo presenečena, ko je videla, da so delavci dobili za kosilo riž in ribe. Sam lord se je zanimal za to,

koliko stane tako kosilo. Ko je zvedel, da se vse to dobi za izredno nizko ceno, je še bolj zastrmel. Zatem je pregledal še spalnice. Bile so čiste, zračne in sončne. Najemna za tako stanovanjsko delavsko hišo znaša mesečno 5 do 20 dinarjev, elektrika pa 4 dinarje. Delavci imajo na razpolago tudi kopalnico. Lord je ves iz sebe moral priznati, da je treba razlikovati male izdatke za življenje od siromašnega življenja samega.

D'Annunzijeve francoščine

Gabriele D'Annunzio je spisal novo knjigo, in sicer v francoščini: »Poslanico mučca, ki ga je navdahnilo Božje razodetje leta 1266.« V predgovoru obuja spomine na slavo frankoitalijansko vzajemnost, prisega ljubezen »drugi domovini svojega duha« in pripoveduje, kako se mu je posrečilo dovršeno obvladati francoščino. Toda Francozi imajo menda svoje mnenje o njegovih »dovršeni francoščini«. Anatole France, ki je posledno imenoval D'Annunzija »mon illustre ami«, je nekoč poslušal njegovo večurno predavanje v nekem pariškem salonu. Pesnik se je razvnel in brez konca pripovedoval o Rimu, lepoti, smrti, tragediji, imperiju itd. France je molče poslušal in naposled pripomnil: »Dragi prijatelj! Zakaj ne govorite italijanski? Vam bi bilo lažje, in mi bi vas vendar razumeli.«

Senzacionalne izkopnine v Južni Afriki

V južnoafriški pokrajini Rodeziji, ki ima svoje ime po angleškem finančniku in politiku Cecilu Rhodesu, je znani raziskovalec južne Afrike geolog Dixey našel ostanke doslej neznanne davne kulture, ki so zbudili veliko zanimanje v vsem znanstvenem svetu. Dixey je naletel na okamenela okostnjaka živali, ki so po mnenju učenjakov živela pred 200 milijonoma let in so bile vse do danes prirodoslovcem docela nepoznane. Nadalje je našel Dixey ogromna grobišča, katerih znanstvena proučitev bo nudila strokovnjakom bogato gradivo pri študiranju te davne dobe. Zarázi nezdružljivih klimatskih razmer in neprestanega opravka z mnogostevnimi zvermi je Dixeyjevo delo naletelo na velike težave, upa pa, da bodo le-te v kratkem času premagane in bo mogel svoja raziskovanja v večjem obsegu nadaljevati. Predvsem za služi Rodezija zanimanje geologov kot najdišče prastare kulture. Številne izkopnine pričajo o tem, da so prebivalci Rodezije živeli v stikih s semitskimi plemeni. To n. pr. dokazuje dejstvo, da se preživeli brat ženi pri njih v vdovo umrlega, a tudi asirski način pokopavanja umrlih po gorskih slemenih itd.

Odkopane razvaline imajo pretežno feničanski slog. Najbolje ohranjena razvalina leži 25 km južno od mesta Viktorija. Tam se na nekem gorskem grebenu dvigajo ostanke zgradb, ki so zidane kakor trdnjave. Njihovi granitni zidovi so 5 do 6 metrov visoki in 2 do 5 metrov debeli. Številni podzemski hodniki vežejo središnje zgradbo z okoliškimi obrambnimi zidovi, iznad katerih se dvigajo stolpi. Bržkone je bil ta labirint zgrajen na čast boginji Tanit, katere kult je obdan z ven-

Pavlov in godba

Nova knjiga A. Zoriča »Beseda s Pavlovom« navaja naslednjo izjavo znanega fiziologa o Beethovenu in Mozartu: »Seveda, malo razumem godbo in sem le navaden neuk poslušalec. Seveda ne bo moje mnenje nikakor avtoritativno. A vendar bi rad rekel eno. Mozart je spesnil svojo godbo brez ugibanja in pomislekov. Zato je vedno dovršena, kakor priroda sama. In Beethoven... Ta je bil seveda genialen, a pogrešal je hlebo čudovito svobodo duha. Moral je mukoma napenjati vse moči, da bi se preril tja, kamor je dospel Mozart brez vsakega napora. Ta delavna utrujenost je najbolj značilna Beethovenova poteza, dasi seveda visoko ceni človeštvo tudi njegovo godbo.«

Sodnik: »Imate še kaj povedati v svoj zagovor?«
Tat: »Z ukradenim denarjem sem poravnal zaostalo stanarino.«
Sodnik: »No, to bomo upoštevali pri odmeri kazni v toliko, da vam prihodnjih 20 mesecev sploh ne bo treba plačevati stanovanja.«

Odpeljali so nas v jedilnico. Sedeli smo na klopih pred vzvišeno večjo klopjo, ki nam je služila za mizo. Tu smo sprejemali nauke. Čuvaji so nam surovo velevali, naj molčimo. V obednici ni dovoljeno govoriti. Tudi v celicah se ne sme govoriti. Ne sme se kaditi, kar je že samo po sebi velika muka. V tej muki pa se pridruži še druga, katero človek še težje prenaša. To je skoraj večni molk.

Prišel je direktor, da bi nam osebno pojasnil posamezne odstavke iz pravilnika. Temnica je obkrožena z delavnicami, v katerih delajo kaznjenci coklje, žblje, obleko. Ker pa ni posla za nas vse, bomo nekateri ostali brezposelni.

Na dan dobimo dvakrat jesti. V četrtek in nedeljo dobimo tudi nekaj mesa. Govoriti pa smemo samo na dvorišču.

Vsak prestopek bodo neusmiljeno kaznovali, živeli bomo samo ob kruhu in vodi in sedeli v samotnih celicah.

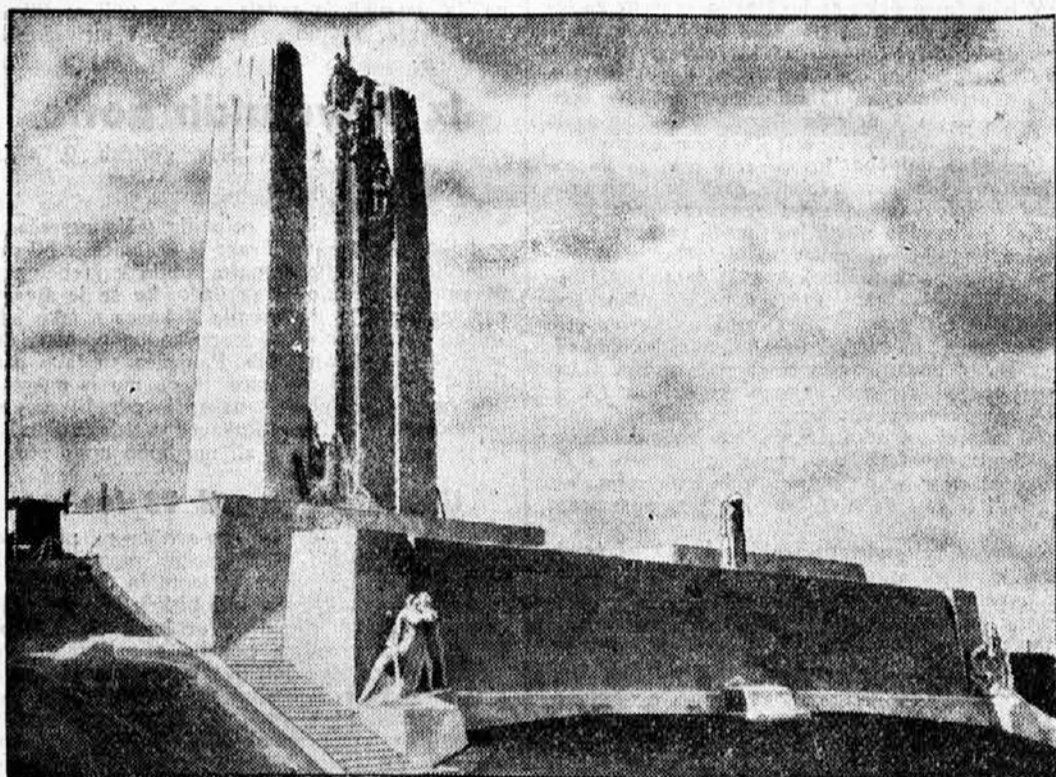
Vse to se je začelo že drugi dan. Vstali smo ob sedmih. Očistili smo celice ter v vrstah odšli doli v obednico, kjer smo dobili kos črnega kruha, ki je bil tak, kakor da je narejen iz žaganja. Kave nismo dobili, toda tisti, ki so imeli denar, so jo lahko kupili.

V obednici smo ostali eno uro. Potem je odšel prvi oddelek na dvorišče, da bi se sprehodil po svežem zraku. Dvorišče v kaznilnici je jako ozko, da so nas morali razdeliti na dva oddelka.

Tako je šlo dan za dnem. Eno uro smo se sprehajali, eno uro smo prebili v obednici,

Ogromna preslica, ki raste v Srednji Evropi, je eden redkih primerov tistih preslic, iz katerih se je tudi tvoril premog.

V Vimyju pri Arrasu so Francozi odkrili v svetovni vojni padlim Kanadčanom veličasten spomenik.

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

60

Vojaške zapore so torej zaprli, zbornica pa je sprejela zakon, ki je odredil, da morajo vojni kaznjenci svojo kazen odsedeti v civilnih zaporih.

Zato sem jaz, Gilbert Clair, na božič z nekaj dvanaštericami nesrečnežev, kakršni sem bil sam, zapustil Albertville, v katerem se nismo čutili preveč nesrečne. Bilo je strahovito mrz, stopljeni sneg je zmrzoval in se spreminjal v led. Prav za prav nismo niti vedeli, zakaj gre, čutili smo samo to, da nas nekam premeščajo. Toda že na postaji smo imeli priliko, da smo čutili, kakšna sprememba je to.

Mislili smo, da se bomo naložili na navadni vlak, toda na postaji so nas čakale kaznijske celice za navadne zločince. Tako namreč predpisuje upravna oblast, pod katero smo padli zdaj.

Vsaka celica je bila vprav toliko velika, da je mogel v njej biti človek. Bila je preveč nizka, da bi mogel stati v njej, zato je bilo

treba sedeti na malo klop, ki je bila strašno trda. Ko se za jetnikom zapro vrata celice, in ta vrata so dobro zaprta, je jetnik dejansko negiben. Sedeti mora ves čas, dokler mu vral spet ne odpro. Hrano in vodo dobiva skozi okence na vratih.

Tako smo se odpravili na pot ter romali od nedelje zjutraj do ponedeljka zjutraj. Mrz je bil strašen in nismo se mogli niti premakniti.

Dopotovali smo v Clairvaux v Champagni nedaleč od kraja, kjer je v vojni bil glavni stan francoske vzhodne armade. Odpeljali so nas v glavno stavbo zaporov v Clairvauxu, ki je nekaj tuj bila samostan, v katerem je stoloval slavni Bernard iz Clairvauxa.

Bili smo čisto trdi od mraza in smo se opotekali od zaspasnosti. Nekateri so prižigali cigarete. Korzijski čuvaji so zaradi tega začeli strašno razgrajati in so nam zapovedovali, da moramo cigarete vreči na tla in jih pogasiti. Začeli smo spoznavati, kako stroga je naša nova oblast. V Clairvauxkem zaporu je dejansko bilo prepovedano kaditi. Vsak prestopek te zapovedi so najstrožje kaznovali.

Dobili smo nove obleke: kratke telovnik brez ovrtnika, ki se zpenja ter nosi kakor naravnice. Imeli smo široke hlače. Oboje je bilo iz surove sive tkanine. Na glavi smo imeli nekako francosko vojaško kapo, katero smo morali pred čuvaji zmeraj sneti. Nogavic nismo imeli, namesto čevljev pa lesene coklje. Hodili smo bosí v ostrih opankah.

potem smo se pa spet sprehajali.

Ko smo bili na dvorišču, smo prve pol ure lazili okrog, kakor Indijanci ter stopali ob zidu. V sredi kroga je bil čuvaj, ki nam je dajal korak s tem, da je deklamiral: »Leva, desna, leva, desna!« Morali smo stopati z enakomernimi koraki.

Čez pol ure so nam zapovedali, naj sedemo na klopi, ki so bile razpostavljene v krogu. Vsi smo bili zaznamovani, na levem rokavu smo nosili bel ovoj s črno številko. Sedeti smo morali po vrsti, kakor smo bili zaznamovani. Zaradi tega tudi tedaj, kadar smo smeli govoriti, nismo smeli govoriti s prijatelji, katere bi si sami izbrali, marveč samo s slučajnimi sosedi.

Za časa vsega svojega bivanja v tej jetnišnici nisem nikdar mogel sedeti zraven Harveya, Weisserja ali Lassa, ker sem imel številko 12, ki je bila zelo daleč od številke tovarišev, s katerimi sem pobegnil. Moja najbližja sosedna stala bila Francoz Bouet, ki je bil obsojen na pet let, ker je dejansko napadel seržana, in neki Catron, ki je ozmerjal svojega kapitana. Blizu je bil tudi neki Davin, ki so ga obsojili na pet let, ker je zgrabil svojega kaplarja za rame in ga stresel. Vsi trije so služili v Franciji. Veliko ujetnikov pa je svoje čase služilo v kolonialnih oddelkih. To so bili Alžirci, Tunizijci, Marokanci in Sirci. Bilo je tam tudi polno tatov ter večkratnih ubijalcev. Vendar smo bili od civilnih kaznjencev ločeni. Ti so bili zaprti v drugih stavbah.